Валентина Фрицюк,
Вінниця, Україна
ORCID: 0000-0001-6133-2656
valentina.frytsiuk@gmail.com
Василь Фрицюк,
Вінниця, Україна
ORCID: 0000-0002-4466-9019
valentina.frytsiuk@gmail.com

УЧАСТЬ ЗДОБУВАЧІВ МИСТЕЦЬКИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ У МІЖНАРОДНИХ КОНКУРСАХ ЯК ЕЛЕМЕНТ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНСЬКОГО МИСТЕЦТВА У ГЛОБАЛЬНИЙ КУЛЬТУРНИЙ ПРОСТІР

Анотація. У статті проаналізовано участь здобувачів мистецьких спеціальностей у міжнародних конкурсах як важливий механізм інтеграції українського мистецтва в глобальний культурний простір. Обґрунтовано, що конкурсна діяльність сприяє презентації національної культурної ідентичності, підтвердженню високого рівня української мистецької освіти та формуванню професійних міжнародних зв'язків. Особливу увагу приділено ролі студентів-акордеоністів як амбасадорів української культури, здатних поєднувати академічні традиції з сучасними художніми практиками. Підкреслено значення міжнародних мистецьких змагань у контексті культурної дипломатії та актуальність цього процесу в умовах сучасних суспільних викликів.

Ключові слова: міжнародні мистецькі конкурси, мистецька освіта, культурна інтеграція, українське мистецтво, акордеонне виконавство, культурна дипломатія, професійна мобільність.

Abstract. The article analyzes the participation of students of arts specializations in international competitions as an important mechanism for integrating Ukrainian art into the global cultural space. It substantiates that competitive activity contributes to

the presentation of national cultural identity, confirms the high level of Ukrainian arts education, and promotes the formation of professional international networks. Particular attention is paid to the role of accordion students as ambassadors of Ukrainian culture who are able to combine academic traditions with contemporary artistic practices. The significance of international art competitions in the context of cultural diplomacy is emphasized, as well as the relevance of this process under current social challenges.

Keywords: international art competitions, arts education, cultural integration, Ukrainian art, accordion performance, cultural diplomacy, professional mobility.

Участь молодих митців та українських студентів у міжнародних конкурсах різного рівня є не просто змаганням за місця чи нагороди. Це є одним із важливих чинників, який дає змогу Україні стати повноправним гравцем на світовій арені.

Кожен виступ здобувача освіти на мистецькому конкурсі – це презентація української культури, адже через репертуар, техніку виконання чи візуальні образи світ знайомиться з українським кодом. Завдяки такій участі Україна постає як країна з потужною мистецькою школою.

Варто зазначити, що участь у Міжнародних мистецьких конкурсах є своєрідним «аудитом» якості навчання через певну синхронізацію з вимогами світу. Здобувачі адаптуються до глобальних критеріїв оцінювання, технічних вимог та естетичних трендів. Високі результати, здобуті українськими студентами на цих конкурсах доводять, що українська мистецька освіта (особливо, консерваторії, академії мистецтв) відповідає європейським та світовим стандартам.

Участь здобувачів мистецьких спеціальностей у Міжнародних конкурсах сприяє формуванню професійних мереж (Networking), оскільки інтеграція – це передусім зв’язки. Участь у конкурсах також дає можливість встановлення особистих контактів, адже здобувачі знайомляться з іноземними професорами, продюсерами та колегами. Їх можуть запрошувати на стажування, конкурси можуть стати першою сходинкою для отримання грантів, участі у майстер-класах та спільних транскордонних проєктах.

Мистецтво нині існує там, де про нього говорять медіа. Згадки українських імен у закордонних каталогах, фахових виданнях та на стрімінгових платформах автоматично включають українське мистецтво в глобальний контекст. Відео та записи виступів студентів мистецьких спеціальностей стають частиною світового цифрового архіву.

Здобувачі, які навчаються в класі акордеона на факультеті мистецтв і художньо-освітніх технологій Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського також намагаються брати активну участь у конкурсній діяльності. Зокрема, О. Мороз отримав Grand Prix конкурсу «Third international festival-competition «Open Art Fest – Krakow 2025», «Pražská rapsodie»; В. Притула – «Bohémské jaro». Mezinárodní výtvarná soutěž. Praha, Česká republika; С. Янковський – «Zimní pohádka». Mezinárodní výtvarná soutěž. Praha, Česká republika; А. Сандул – «Zimní pohádka». Mezinárodní výtvarná soutěž. Praha, Česká republika; Б. Климик – Grand Prix конкурсу «European talents», Waf-Art world festivals, Slovenija. Košice тощо. Для останнього з названих здобувачів участь у конкурсах стала сходинкою до подальшої освіти в Університеті музики Фридерика Шопена (Варшава), найстаршого і найбільшого музичного закладу у Польщі, а також одного з найстарших у Європі.

Отже, здобувачі мистецьких спеціальностей, зокрема, студенти-акордеоністи сьогодні є справжніми амбасадорами української культури. Завдяки мобільності інструмента та високому рівню вітчизняної академічної школи, вони мають унікальну можливість «промовляти» до іноземної аудиторії мовою музики. Це є потужним інструментом впливу. Виконуючи на міжнародних сценах обов’язкову або вільну програму, студенти включають до неї твори українських авторів.

Світ бачить, що український акордеон – це не лише фольклор, а й складна академічна музика (авангард, неокласицизм). Україна історично має одну з найсильніших шкіл гри на народних інструментах у світі. Високий рівень віртуозності українських студентів змушує іноземних фахівців цікавитися методикою викладання в українських закладах вищої освіти. Особлива

емоційність та глибина інтерпретації, притаманна нашій школі, стає впізнаваним «брендом».

Акордеон ідеально підходить для модернізації народної музики. Студенти часто презентують сучасні обробки народних пісень, що демонструє живу, динамічну культуру, яка розвивається, а не залишається музейним експонатом; володіють стилем Cross-over, що є поєднанням джазу, класики та українського мелосу. Це робить наше мистецтво зрозумілим і привабливим для західного слухача.

Коли український здобувач посідає призове місце на престижних конкурсах, як-то «Трофей світу» (World Trophy) чи «Кубок світу» (Coupe Mondiale), це руйнує стереотипи про «провінційність» української культури, стимулює іноземних музикантів купувати ноти українських композиторів для свого репертуару, зміцнює статус України як інтелектуальної та творчої нації.

Варто згадати й український конкурс, який має міжнародний статус – Міжнародний конкурс баяністів-акордеоністів «Perpetuum Mobile» (Дрогобич).

Сама можливість взяти участь у конкурсах спонукає здобувачів до активної творчої роботи. Нехай поки це мрія, але за умови наполегливої праці можливо й студентів факультетів мистецтв можна буде почути на найбільш престижних міжнародних конкурсах, де українські акордеоністи традиційно демонструють найвищий рівень майстерності та виборюють призові місця: Coupe Mondiale (Кубок світу), Міжнародна конфедерація акордеоністів (CIA); Klingenthal Accordion Competition, Клінгенталь, Німеччина. Це – місто з величезною історією виробництва інструментів; конкурс вважається одним із найскладніших у технічному плані; перемога тут – знаком найвищої якості. Чи Castelfidardo International Festival, Кастельфідардо, Італія. Це є своєрідною «Меккою» акордеоністів; конкурс проходить у світовій столиці виробництва акордеонів; на ньому значна увага приділяється як класиці, так і джазовому напрямку (Piazzolla Music).

Варто наголосити, що в умовах війни культурна інтеграція є особливо важливою. Кожна перемога українця на конкурсі нагадує світу, що Україна – це

частина європейської цивілізації з глибоким корінням і перспективним майбутнім.

Список використаних джерел:

Верещагіна–Білявська, О. Є. (2025). Підготовка виконавців early music в університетах Австрії. *Мистецтво в культурі сучасності: теорія та практика навчання*. Вип.6 Вінниця.

Методика викладання фахових дисциплін (акордеон) (2024): навчально-методичний посібник для бакалаврів галузі знань 02 Культура і мистецтво спеціальності 025 Музичне мистецтво / Фрицюк, В.А., Фрицюк, В.М. Вінниця : «Твори», 198 с.